

Locomotiverne. Ja, det kan maaffee være i et enkelt Tilfælde, men jeg kjenner flere Mænd, der boe langs med Jernbaner, og som have maattet sælge deres Heste, fordi disse aldrig have kunnet blive fortrolige med Jernbanelocomotivet. Den ærede Rigsdagsmands Bemærkninger ere altsaa af den Slags Theorier, der vel lade sig opstille, men som ikke gjælde meget i Praxis.

Indenrigsministeren: Jeg skal kun gjøre opmærksom paa, at det kan sees ikke blot af de Ord, hvormed jeg fremlagde Loven i Landssthinget, men ogsaa af selve Lovforslagets Indhold, at jeg har været mig meget vel bevidst, at Eneretten stiller sig forskjelligt efter § 1 og § 2. Medens nemlig efter § 1 Eneretten er en usædvanlig Betingelse for, at et saadant Foretagende overhovedet kan forsøges, har jeg med Hensyn til § 2 anført, at de sædvanlige Forudsætninger for Meddelelsen af en Eneret, nemlig at enten det, hvorpaa Eneretten skal gaae ud, er den Vedkommendes egen Opfindelse, eller at Foretagendets Udførelse udfører meget store Capitaler, ikke her finde Sted, men derfor gaaer § 2 ogsaa egentlig kun ud paa at bemyndige Indenrigsministeriet til at meddele den omhandlede Tilladelse, og der tilføies, at, hvor det efter Omstændighederne skulde findes rigtig, bemyndiges Ministeriet endvidere til at meddele Eneret til Benyttelse af Godslocomotiver under visse Betingelser. Jeg skal i denne Henseende udtale, at det aldrig vil kunne falde mig ind at give denne Eneret paa saadanne Steder, hvor det, navnlig hvis Sagen allerede her i Landet havde staaet sin Prøve, kunde ventes, at Sligt vilde betale sig; paa saadanne Steder kunde det ikke falde mig ind at udelukke Concurrencen. Men dernæst skal jeg bemærke, at ved det første Forsøg er der en factisk Eneret tilstede, thi saalænge Sligt endnu ikke er prøvet, er man her i Landet ikke meget tilbøielig til at vove store Capitaler til saadanne Forsøg, og der vil derfor ikke være nogen Fare for at udelukke Concurrence ved at lnytte Eneret til korte, ganske bestemte Linier paa Steder, hvor der mere er. Tvivl om, at Foretagendet vil kunne betale sig, end der skulde være Grund til at befrygte en Concurrence;

men Eneretten vil i saadanne Tilfælde dog kunne være et ikke uvigtigt Middel til at tilveiebringe de Summer, som udfordres til Foretagendets Istandbringelse. Jeg troer altsaa at kunne forstikke, at ogsaa denne Bestemmelse vil blive benyttet med megen Skjønsomhed, og at Bemyndigelsen ikke vilde være bleven begjært af Regjeringen, hvis der hos os fandtes en større Foretagelsesaaend og Driftighed til paa flig Maade at anvende Capitaler, end Tilfældet er. Bemyndigelsen vil kun blive benyttet til at fremsalbe den første Begyndelse paa saadanne Steder, hvor Concurrence dog ikke er sandsynlig. Forsaavidt man bestandigt taler om Faren ved slige Locomotiver, skal jeg gjøre opmærksom paa, at en af Betingelserne for deres Anvendelse vil være, at de skulle være røgfortærende, saa at den suøstende og svaiende Røgkale, som Jernbanelocomotiverne føre med sig, og den svingrende Piben og strattende Udleden af Dampen derved let kunne forebygges; jeg troer forøvrigt, at den ærede skjønhaavste Rigsdagsmand (Ville) har Ret i, at paa den ene Side er Hesten vel efter sin Natur et sty og bange Dyr, men ogsaa et meget klogt Dyr og lærer hurtigt at finde sig i Forholdene. For de dydste Hestes Vedkommende troer jeg, at det ofte er lige saa meget Lyier som Angst; jeg har mangfoldige Gange, naar jeg kjørte i Sjælland, mødt Heste, der bleve bange for min Vogn og gif lige til Veigrøften, men jeg har ikke oplevet noget eneste Tilfælde, hvor de gif i Veigrøften.

Fischer: Naar det indrømmes, at det er muligt, at man uden Tilladelse kan befare Veiene med Locomotiver, saa indrømmer man ogsaa, at det vil beroe paa Vedkommendes eget Godtbefindende, om han vil tage Hensyn til § 2 eller ikke. Naar det nemlig er tilladt, kan man lade være at begjære Indenrigsministerens Tilladelse, og vil man altsaa opnaae, hvad der tilsigtes med § 2, seer jeg ikke rettere, end at man maa forandre Lovforslaget saaledes, at det i Fremtiden forbydes Alle og Enhver at befare Landeveiene med Locomotiver, medmindre der dertil er erhvervet Indenrigsministerens Tilladelse.